

Tge vegn suenter las elecziuns?

Gasettas da minoritads fan bilantscha

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **«Widmer-Schlumpf for president»: Uschia, per englais, la lingia grossa da «L'Hebdo» (Losanna) sur l'editorial dals 27 d'october. Schefredactor Alain Jeannet ha sa laschè inspirar dal motto: «Obama for president» che ha triumfà avant trais onns en ils Stadis unids; il pled englais «president» po esser masculin u feminin.** Nossa cumpatriota grischuna è ussa vicepresidenta federala; sch'ella vegn confermada en l'executiva duai il parlament l'eleger immediat presidenta federala per 2012. Ses maletg ornescha il frontispizi dal magazin, il qual reproducescha in'intervista cun ella. Ma «L'Hebdo» dals 27 d'october commentescha era las posiziuns da la pps e da la ps suenter las elecziuns.

«Per il bain dal pajais»

Il magazin emnil d'ina minoritad svizra ordvart pitschna (0,2% da la populaziun) e savens emblidada, la giudaica, aveva gia rapportà d'advertiments pronunziads d'in «elderly statesman» tessinai, l'antierur senatur Dick Marty: «Per renovar il cussegl federal recumonda Marty d'eleger ils megliers e da na renunziar a la ministra da finanzas Widmer-Schlumpf; el fa endament: 'Sco president da la cumissiun d'economia hai observà gist daspera ch'ella na fa betg politica da partida, mabain lavura en l'interess da la Svizra.'» Uschia «Tachles» (Turitg) dals 20 d'october, p. 9. En «L'Hebdo» surmenziunà scriva Jeannet (p. 3): «Lezza Grischuna è sa verifitgada sco ina da las persunas las pli raschunaivlas ['les plus solides'] da la regenza, e quai cunzunt sco ministra da finanzas (...). I fess absurd da la relaschar (...). Il parlament duai resister al squitsch ['chantage'] ed a las insultas da la pps. Per il bain dal pajais sto'l eleger puspè [er] ils dus liberals e Widmer-Schlumpf.» In artigel da Michel Guillaume (p. 24) dat il pled a personalitads che recumondan in'allianza da la dretga moderada (pld, pcd, verd-liberals e pbd), pia 81 mandats en il cussegl naziunal encunter 62 da la sanestra (ps e verds) e 54 da la pps: «Ina tala alianza pon ins concluder mo cun dus motors, la pld e la pcd. Quai giavischan ferventamain veglias vulps da la politica, sco Raymond Loretan, antierur secretari general da la pcd, e l'antierur cuss. fed. Pascal Couchepin.» A la medema pagina giavischa la redactura «CT» che «l'elecziun dal cussegl federal lubeschia (...) da nominar ina regenza funcziunala per quatter onns (...). La pps è mo ina macchina electorala, ma nagina partida da regenza. Quai cumprova la bilantscha

Daventa Widmer-Schlumpf presidenta da la Svizra u sto ella bandunar il cussegl federal ils 14 da december?

KEYSTONE

miserabla d'Ueli Maurer sco schef dal departament da defensiun (...). Ils 14 da december duess il parlament relaschar Maurer sco incumpetent e cuntentar la maioritad dal pievel: Questa, tenor pliras retschertgas concordantas da l'opiniun, giavischa che Widmer-Schlumpf restia en il cussegl federal. Empè da Maurer duess'ins eleger ina personalitad 'verda' u 'verd-liberala.'» Ma l'autura manegia che ses siemi na vegnia probablmain betg realisà. Cuss. fed. Maurer scriva da sia vart en la «NZZ» dals 28 d'october: «I fess fallà da surlaschar ina sedia [en il cussegl federal] a la pbd.»

Economia, finanzas ed Europa

Ma tge manegia la regenta en dumonda? «L'Hebdo» dal 27 d'october commente-

scha: «Ella ha pussibilità da renunziar a l'energia nucleara ed è cumpetenta avunda per manar il pajais ord las turbulenzas bancaras. Ella posseda la fermezza da character basegnaivla per far frunt als temps difficultus profetisads dals economistas (...). Ella ha savì s'unir cun Doris Leuthard (pcd) e las duas cusseglieras federalas socialdemocratatas per decider da renunziar a l'energia nucleara (...). Ella prepara ina refurma fiscala ecologica ch'ella less far approvar da la regenza avant december» (pp. 17-18). La crisa da l'euro commentesch'la uschia: «Ins sto cumbinar ina reducziun dals daivets grecs cun la rechapitalisaziun da las bancas europeicas. Lura sto l'economia survegner in schlantsch nov; quai na va betg sch'ins maina programs d'austeritad» (p.

20). Davart la fin dal secret bancari absolut ha'la declarà: «Enfin a 2009 administravan las bancas svizras dabuns che n'eran betg declarads, damai che nossas leschas lubivan quai. Lur avain nus tscherni la strategia dals daners schubers, oramai ch'ils temps e l'ambient internaziunal èn sa midads» (p. 18). «L'Hebdo» punctuescha dal reminent che lezza strategia è vegnida recumandada l'emprim da la ps. «Tachles» dals 20 d'october rapporta da las criticas da Dick Marty ch'ins haja «emblidà tuttafatg nossas relaziuns cun l'Europa durant il cumbat electoral: 'Ladesiun a l'Uniuin europeica pudess vegnir uschè sperta e nunspetgada sco la fin dal secret bancari.'»

Triumfs e candidaturas

Igl è remartgabel che la ps ha gudagnà mandats en quatter chantuns grazia a sia generaziun giuvna. L'Argovia (611 300 olmas) ha oramai ina senatura socialdemocrata, Pascale Bruderer (*1979). La ps è ussa l'emprima forza politica friburgaisa grazia a sia nova cuss. naz. Valérie Piller Carrard (*1978). Ina da las duas cuss. naz. novas da Vad è Cesla Amarelle (*1973). Il pievel da Vallais ha elegì Matthias Reynard (*1987); el suna en la musica da Savièse, sia vischnanca natala, e duai far il pled d'avertura dal nov cussegl naziunal. Ins ha strusch menziunà ch'il Tessin (333 300 olmas) n'ha anc elegì nagin da ses candidats per il cussegl dals stadis. Filippo Lombardi (pcd), fin ussa senatur, ha survegni 45 260 vuschs e vegn probablmain confermà. L'auter mandat pudess ir a Fabio Abate (pld, 38 438 vuschs) u al renumà cancerolog Franco Cavalli (ps, 35 735 vuschs), antierur cuss. naz. In success da Cavalli pudess megliar las vistas da cuss. naz. Marina Carobbio Guscetti (ps, reelegida ils 23 d'october) sco «papabile» tessinai per la successiun da Micheline Calmy-Rey en il cussegl federal. Tschels dus candidats fan part dal segund scrutini ils 20 da november: Sergio Morisoli (pps e Lega, 34 235 vuschs) e Germano Mattei («Montagna Viva», 9048 vuschs). Questa davosa candidatura ha paucas vistas; Mattei vul galarias novas: Ina segunda a Seelisberg/UR e sut il Gottard, ina dubla sut il Ceneri, plinavant la Porta Alpina a Sedrun, ina viafier d'Airolo (Iriel) a la Val Maggia euv. E co statti cun l'elecziun da tagl en il chantun S. Gagl? Ella pudess manar cuss. naz. Toni Brunner, parsura da la pps, en il cussegl dals chantuns; sias vistas paran megras che quellas da l'antierur cuss. fed. Christoph Blocher en il chantun Turitg. En mintga cas pudain nus spetgar cun tsiun.